

Audyt wewnętrzny definiowany jest najogólniej jako niezależna działalność doradcza i weryfikująca procesy zarządzania ryzykiem, kontroli i zarządzania organizacją, a jego celem jest usprawnienie operacyjne organizacji i wniesienie do niej wartości dodanej. Zadaniem audytora wewnętrznego jest pomaganie organizacji w osiąganiu jej celów poprzez systematyczne i metodyczne podejście do oceny i doskonalenia skuteczności tych procesów. W Gminie Jastków utworzenie stanowiska audytora wewnętrznego stało się obligatoryjne z chwilą, gdy kwota dochodów (wydatków) oraz przychodów (rozchodów) budżetu Gminy przekroczyła kwotę 40 mln zł. W ciągu siedmiu lat działalności audytu wewnętrznego, w sposób istotny, zmieniło się funkcjonowanie nie tylko Urzędu Gminy, ale również jednostek organizacyjnych Gminy. Nie sposób też nie wspomnieć, że ubocznym efektem działań audytora wewnętrznego było i jest odzyskiwanie dochodów, których Gmina nie odzyskałaby, gdyby nie podjął on skutecznych działań wykraczających niekiedy poza swoje obowiązki.

Zmiana sposobu funkcjonowania Urzędu Gminy związana była z określeniem jasnych i wyraźnych procedur definiujących nie tylko obowiązki, ale także i prawa pracowników uczestniczących w zamówieniach publicznych i w dokonywaniu wydatków z budżetu Gminy. Brak takich procedur dał się wyraźnie zauważyć w okresie poprzedzającym zatrudnienie audytora wewnętrznego, skutkiem czego były liczne nieprawidłowości i uchybienia przy udzieleniu zamówienia publicznego np. na wykonanie dokumentacji na budowę ciągu pieszo–rowerowego przy drodze nałęczowskiej. W wyniku oceny tego postępowania przez audytora wewnętrznego oraz prowadzonych przez CBA i Prokuraturę dochodzeń, sprawa zwrotu kwoty ponad 100 tys. zł toczy się przed Wydziałem Karnym Sądu Rejonowego w Lublinie. Ostateczny termin rozstrzygnięcia tej sprawy nie leży jednak w kompetencjach Gminy. Podkreślić należy, że wraz z przydzieleniem nowych obowiązków i uprawnień pracowników Urzędu wzrosła również ich wiedza i doświadczenie. Można przyjąć, że ustalenie procedur w zakresie zamówień publicznych i dokonywania wydatków przynosi też, nie dające się bliżej określić, oszczędności związane z faktycznym wyborem najkorzystniejszych ofert. Najkorzystniejszych ofert w kontekście nie tyle ceny, co również wymogów, jakie ma spełniać oferowana usługa, towar lub robota budowlana, najbardziej odpowiadających potrzebom Gminy, których określenie spoczęło na pracowniku przygotowującym opis przedmiotu zamówienia.

Opracowany został także wzorzec umowy o roboty budowlane, określający prawa i obowiązki zamawiającego oraz wykonawców, nie budzący wątpliwości co do tego, czego oczekuje Gmina, jakie prawa posiada wykonawca oraz konsekwencje wynikające z odstępstw od zawartej umowy. Tym sposobem, uniknięto szeregu sporów oraz postępowań przed sądami cywilnymi w sprawach o charakterze gospodarczym, które, w przeciwieństwie do spraw pracowniczych, czy sądowoadministracyjnych, są postępowaniami długotrwałymi i kosztownymi.

Dokonana została także ocena funkcjonowania kontroli zarządczej w placówkach oświatowych na terenie Gminy, w tym także kontroli finansowej. O ile można powiedzieć, że gospodarka finansowa szkół uległa znacznej poprawie w stosunku do roku 2006, to wiele do życzenia pozostawia kontrola zarządcza. Odnieść to należy do skłonności części dyrektorów szkół do odbierania ustawowych uprawnień organowi prowadzącemu szkołę oraz radom rodziców. Nie należy także zapominać o bieżącym wspieraniu, poprzez usługi doradcze, pracowników różnych referatów Urzędu Gminy Jastków w wykonywaniu przez nich obowiązków służbowych w każdym zakresie działalności Urzędu.

Usprawnienie działania takiej organizacji jak urząd gminy, co do zasady, zawsze przynosi efekty w postaci lepszej obsługi mieszkańców, czy oszczędności finansowych. Wymiernym

efektem działań audytora wewnętrznego jest także odzyskanie z pozoru utraconych przez Gminę dochodów z tytułu podatku od nieruchomości. W wyniku prowadzonych przez audytora wewnętrznego postępowań podatkowych, w przypadku jednego z podatników odzyskano, poprzez wydanie decyzji określających wysokość zobowiązania podatkowego za lata 2007 – 2009 kwotę 269.991 zł oraz odsetki od tych zaległości podatkowych w wysokości 129.467 zł. W przypadku innego podatnika, przy aktywnym udziale audytora wewnętrznego, odzyskano kwotę 320.871 zł oraz odsetki od tej zaległości w wysokości 64.683 zł za lata 2007 – 2011. W sumie, tym dwóm podmiotom wymierzono podatek od nieruchomości na kwotę 1.043.816 zł. Toczą się także wobec wyżej wymienionych podatników kolejne postępowania podatkowe za następne lata. Można spodziewać się, że wskutek prowadzonych postępowań podatkowych, kończących się zazwyczaj przed Naczelnym Sądem Administracyjnym, wyżej wymienieni podatnicy będą w przyszłości samodzielnie deklarować kwoty wyższe o ok. 200 tys. zł rocznie niż deklarują obecnie.

Wyżej wymienione kwoty wskazują na to, że audytor wewnętrzny nie tylko potrafił usprawnić funkcjonowania Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych Gminy, ale również poprawił skuteczność organu podatkowego w ściąganiu zobowiązań podatkowych, wskutek czego, można powiedzieć, że Gmina nie ponosi kosztów jego wynagrodzenia.